
Saadan gik det denne Gang

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

Saadan gik det denne Gang

4

Saadan gik det denne Gang

Saadan gik det denne Gang

Saadan gik det denne Gang

Af Sognepræst Kaj Munk

JAGTSÆSONEN nærmer sig det sidste Skud. Endnu kan Ræven vel ikke vide sig helt sikker, naar han eller vel oftere hun ruller sig sammen og skutter sig af Hygge inde i den mørke, lune Hule, om ikke den søde Søvn vil forstyrres op ad Dag af et Par smaa hidsige Utskys ædende Koncert. Men om en Uges Tid vil ingen Jæger længere med sin gode Vilje fortrædige vor røde Kærlighed, hvis Pels kan risikeres at være hærget af Elskovens slidende Lyst, og hvis Indre kan rumme en Invasion af endnu ganske smaa Muligheder for en ny Sæsons Mikler.

Og endnu maa Hjorten og hans Mage og deres Afkom løfte de langagtige Snuder vejrende, for om Riflen er nær. Men 1. Marts lægger Jagtloven sin Fæstningsvold om Plantagernes Kongehoffer. Dykænderne har den haarde Vinter allerede tvunget Ministeriet til at tage sig af. Saa er der kun Sneppen tilbage. Tiden er da inde i de Aftener, der er kortede, men endnu lange, til at trække den Skuffe i Hjernen ud, der gemmer Jagtjournalen, og blade gennem de gladeste Minders Hæfte.

»Og klukkende opløfte sig

de Agerhøns saa fage«,

synger Grundtvig i "Der er et Land saa kosteligt". Kan De huske, han var ikke mere end 9 Aar gammel, da hans Forældre sendte ham ud af Barndomshjemmet i den sjællandske Idyl over til Præstegaarden paa Heden i Thyregod. Hvor kunde de nænne det! Hvor var det Synd, de gjorde det! Hvor var det ret, hvor var det godt! Den Dreng skulde ikke gaa hjemme og forkæles; han skulde ikke være nogen sjællandsk Slikpot; han skulde være hele Danmarks Dreng. Kan De se Purken for Dem den første lange Søndag Eftermiddag, han paa egen Haand har vovet sig ud paa Opdagerfærd her i det Indre af Landet? Uha, dér er Hugormen! Vidste man ikke bedre, kunde man tro, det var en Aal. De smaa Ben ryster lidt usikre, men Nyfigenheden er for stor, Drengemodet faar Overtaget, vi maa et bitte Korn længere ind i Heden endnu. Og der sker saa det næste, en Klase af sjove Frugter, der hverken er store eller smaa, vifter ham om Ørene, vippet op omkring ham, lige hvor han staar, og sikke en Musik der er i dem! Næsten et kvart Aarhundrede efter i en hel anden Egn af Landet staar Mindet ham endnu levende for Øje og i Øre:

Og klukkende opløfte sig

de Agerhøns saa fage.

- Men var der nogen Agerhøns til at opløfte sig i Aar? Det var skralt. Jægeren, der elsker den Jagt fremfor alle andre, var saa ked af det, at han opgav den. Septembers fine Sol, der er som Smilet fra en ung Kvinde, som dør lykkelig. Spindelvævets flyvende Sommer, der vifter i Morgenbrisen fra hver Gren og hver Urt og svæver hen under den blaa Himmel som Alfekjoler, der er blevet slemt tilredt paa Sommerens Afdansningsbal (og nu leder Alferne efter dem, men Borte har taget dem, den Uglspil til Vind løber med dem for at gemme dem et Sted, hvor de smaa uartige halvnøgne søde aldrig skal finde dem mere, men det er godt

nok til dem, saa kunde de have holdt sig i Skindet - og Kjolen - i Nat!), den kyske, svale Dug, der tindrer i Morgensolen, det kry Hanegal, der stiger omkap med Skorstensrøgen fra alle Bøndergaardene i den tynde, klare Luft, al, al den Herlighed gav han Afkald paa, surmulende fordi hans kære Høns ikke var der, forbandende de to morderiske Vintre, der havde kappet Danmark den Rigdom af.

Hahaha, hen i Slutningen af Oktober vrimlede det med Høns. Der var Roemarken, hvor der laa en stor Flok i den ene Ende og en endnu større i den anden. Der for en ensom Høne op ude paa Stubben, og mens man kikkede efter hende, en til, og en til og 5 og 10 og 20. Jamen hvor havde de da forputtet sig? I Kartoffelmarkerne, der i Aar var af en uhyre Udstrækning - indtil 30 Td. Land i een Køre kunde man opleve; og ikke blot Udstrækning, men Kartoffeltoppen holdt sig usædvanlig længe og var overdaadig kraftig. Tilmed var Hunden ny og ung. Det var ikke til at forlange, at den skulde kunne finde en Stoppenaal i en Høstak. Kartoffelagrene var ganske simpelt Urskove, uigennemtrængeligt Krat. Saa mange Høns, som kunde ønske det, havde det sikreste Skjul i Bunden af det Maki. Og nu glæder vi os til næste Aar, saa er Musse ældre og dens Herre blevet klog af Skade, og saa skal de komme til at opløfte sig saa fage, enten de vil eller ej.

Men eet Sted var der ingen Høns, og det var i Nærheden af Plantagen, der hvor Fasanerne rigtigt er slaaet an.

Der er jo nogen, der mener, at det er en Storhed, at vi har faaet den fremmede Fugl herind, og at den trives saa vel her; og i Aviserne slaas der hist og her til Lyd for, at vi skal skaane den. Ikke hos mig. Jeg kan ikke lide den store rabaldrende Plakatfugl, der støder an mod alt i dansk Natur og krør sig paa vore Marker, som om han ejer det hele, saa ikke engang vore egne kan færdes, hvor de har Hjemstavsret. Jeg skyder ham, saa snart jeg kan slippe af Sted med det, og Madammen for den Sags Skyld ogsaa. Selvfølgelig vil man hellere, at der er en Fasan, end at der ingenting er. Men hvis det nu er Fasanen, der er Skyld i, at der ingenting er? Kun een Undskyldning har han: han smager godt. Men hvad? det gør Agerhønen ogsaa. Og Jagten paa Fasan og paa Agerhøne kan slet ikke samstilles. Tilmed er han en Slyngel til at ødelægge Unghundene med sin langstrakte Bissen. Død over Fasanen! Lad ham blive i Kina, hvor han hører til!

Harerne - hvordan var Harerne i Aar? Henrivende som altid, og der var nok af dem. At nogen Bøsse kan nænne at gøre dem Fortræd. Harerne er ikke Dyr. De er Trolde, smaa laadne uskyldige Trolde. Vil De have en Troldeharehistorie? Solen var ved at gaa ned, Knold halsede med en Springlangben inde i Granerne, jeg stod for ved Enden af Vejen ud mod Engen, omsider kom Haren stiltfærdig nuslende ned imod mig, jeg skød, og den faldt død om uden en Trækning. Jeg blev staaende og ventede paa Hunden, den kom ikke, der gik et Kvarter, saa satte Haren sig over Ende og lakkede atter af. Jeg skød den anden Gang død, tog den i Bagbenene og bar den hjem og lagde den paa Udhusets Tag. Om Morgen Kl. 5 vaagnede jeg ved en regelmæssig hoppende Lyd i Værelset tæt ved min Seng. Jeg blev, som jeg kunde blive, for at anvende et malende jydsk Udtryk, tændte en Lommelampe, keg mig om, intet. Jeg slukkede, og Lyden kom igen. Dump, dump, dump. Jeg opbød al min Viljekraft og afholdt mig fra at blive vanvittig og stod op Kl. halv otte og gik ud til

Skraataget. Haren var væk.

Senere viste det sig, at Lyden - nej, det er Synd at fortælle Dem det. Men Haren var og blev væk. -

Ogsaa i Ræveland har der været almindelig Mobilisering i Aar. Ukuelige Mikkell! Han jages paa Trampejagt og Anstandsjagt (meget uanstændigt), med Støvere over Jorden og Gravhunde under Jorden, med autoriserede Jægere og uautoriserede Jægere, med Kunstgrav og Lökkemidler og ulovligt med Saks. Han skydes med Riffel og Haglbøsse, han slaas ihjel med Spade og Træskosnude, han fanges levende og føres hjem i Triumf. Og han lider umaaleligt af Sult i de haarde Vintre. Og der bliver flere og flere af ham endda. Men saa mange bliver der aldrig, at det vil være nødvendigt at give Lov at skyde ham i Mark eller slippe Gift løs paa ham. Det borger alle Danmarks sande Jægere for.

Hvad skal jeg fortælle om Graaænderne? Dem er der ingen af. Saa er vi færdig med dem.

Skal vi prøve at frede dem til 1. Oktober?

Urfuglene og Kronhjortene - Hedernes og Plantagernes Konger! Ja, Urfuglene er dødsdømt, græd over det og gør for dem, hvad I vil. Urfugle og Statshusmænd hører til hver sin Kategori af Tilværelsen. Man kan elske dem begge, men de kan ikke trives sammen. Saa maa Staten vælge!

Kronhjortene derimod, aldrig er der set saa mange som i Aar. Skyldes det saa, at der er flere? Det ogsaa. Dernæst: at Staten jager dem haardere (hvad vistnok, o Sorg, er nødvendigt), og at der ikke er Ro for dem i Plantagerne, fordi der fældes overalt.

Hun er ikke smuk, Konen. Halsen er for lang, Hovedet helhestagtigt. Men Majestæten selv - dér er Linier og Rejsning i Orden, se ham bryde ud af Træerne og have Hovedet med sig (og Himlen maa vide, hvordan han faar det med sig gennem Buskadsernes Filter! Det er en af Gaadernes Gaader) og i det lange jordvindende Trav sætte ud over Heden med Kronen knejsende over den sortmankede Hals! Da er man stolt over, at noget saa stort kan ses i det lille Danmark.

- Ak, hvor er der stille og dødt i Naturen nu. Det er, som om alt det levende har mistet Modet og gemt sig bort. Træerne gynger svagt i Nordenblæsten, under Rimens fantastiske, unaturlige Pragt. Med alentyk Is over sig ligger Søen lammet. Morgen efter Morgen slaar Termometret sine 7-10 Graders Frost ind i to bedende øjne. Men forleden Dag vaagne- de jeg, nej, ikke jeg, men vi, Menneskene, Agerhønsene, Harerne, Rævene, Hjortene, ja, endog de forbaskede Fasaner til en vidunderlig Lyd. Det var Vestenvinden. Der stødtes i Livets Lur. Den ruskede i Træerne af Glæde. Den sang om Huse og i Grene. Og et Øjeblik efter var Tøen der paa smaa travle trippende Ben. Trip Trip Trip. Saa er der dog ingen Vinter saa nagende lang, uden at Livet vender ukuet tilbage, oplagt til at indtage sin Trone igen. Ak, det gik ikke. Det var for tidligt. Nu ligger Markerne størknede under et fjendsk Lag af Glasur, og gamle Koner, der lister af hen ad Vejen, vender Kæppene i Vejret. Og Smaafuglene klumper sig sammen om Foderbrættet helt fortabt. Hold ud, Kammerater! Vestenvinden har været her og sunget sit Varselskvad. Snart kommer den igen for at synge sin Sejrssang. Og saa bliver den her, saalænge som vi bare gider tænke.

Kaj Munk[1]

Sognepræst Kaj Munk.